

Věra Laštovičková

Architekt Bernhard Grueber (1806-1882)

Posudek

Hned na počátku chci konstatovat, že přečtení diplomové práce vypracované Věrou Laštovičkovou bylo pro mne jak odborným, tak literárním zážitkem. Téma, kterým je monografie významného architekta a historika architektury a umění 19. století Bernharda Gruebera, pojala autorka velmi hluboce a komplexně. Východiskem jí byla mimořádně rozsáhlá informovanost a sečtělост i znamenitá orientace v problematice umění, kultury a myšlení osvícenství, romantismu a historismu. Na základě těchto kvalit pak mohla jak uměleckou tvorbu tak vědeckou práci Bernharda Gruebera pojednat v širokém kontextu dobových výkonů a tendencí a zároveň přesně zachytit a formulovat jedinečnost jeho projevu. Tyto intelektuální předpoklady k úspěšnému zvládnutí složitého tématu doplňuje u diplomantky i schopnost perfektní a seriózní historické práce, a v neméně vyspělá a ukázněná schopnost umělecko-historické formální analýzy. Číst Věrou Laštovičkovou vypracované rozborů Grueberových staveb nebo jeho plánových návrhů působí specialistovi ryzí potěšení ze skvěle vykonané práce. Je schopna přesně formulovat i minuciozní postřehy a zhodnotit sledovanou stavbu nebo projekt od celkové koncepce (včetně urbanistických souvislostí) až po detailní artikulaci. Mimochodem práce díky této schopnosti vykreslila profil Grueberova uměleckého tvoření daleko přesněji zároveň plastičtěji a živěji než veškerá dosavadní odborná literatura. V tomto ohledu je její práce vsutku objevná a je vynikajícím přínosem v rozvoji našeho poznání české a středoevropské architektury 19. století. V partiích kde charakterizuje Grueberovu práci a vztah k předlohám historických slohů, či tam, kde charakterizuje povahu Grueberova uměleckého směřování v širším kontextu novodobé architektury střední Evropy vysvětluje zřejmě, že shodně přesné a obsáhlé poznání má diplomantka i o dalších epochách dějin umění. Její – jakkoli hluboká a svou soustředěnou pronikavostí výjimečná – práce není tedy žádným projevem přehnaně úzké specializace.

Logická výstavba textu vychází od kritického přehledu literatury, přes charakteristiku německého umění a teoretického myšlení prvního poloviny 19. století s pochopitelným soustředěním na mnichovské centrum, a sleduje profesní zrání mladého Gruebera v tomto prostředí. Další kapitoly věnuje třem desetiletím jeho působení v Praze a Čechách, přičemž i zde zasazuje Grueberovy lidské i umělecké

osudy do neméně široce pojaté a podrobně propracované charakteristicky českého prostředí a jeho reprezentantů ve sféře politické, kulturní i umělecké. Velmi přesně také postihuje změny v českém národním povědomí, ku kterým došlo v letech Grueberova působení v Praze a jejich dopad na architektovy osudy a možnosti realizací. Je vskutku překvapivé jak nacionální předsudky záhy ovlivnily úsudek nejenom publicistů, jako byl K.V. Zap, ale i umělců (A. Baum) a významným národních představitelů (F. Palacký, F.L.Rieger). Výsledkem byla neschopnost zaujatý posuzovatelů postihnou skutečnou uměleckou a odbornou kvalitu, jak je v textu dobře doloženo, i u tak významného historika umění, jakým byl kupř. K.B.Mádl.

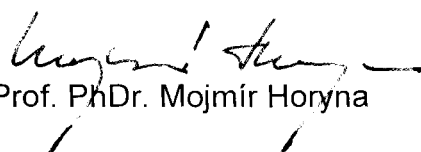
Ve zpracování jednotlivých stavební realizací a návrhů Bernharda Gruebera není nejmenších chyb. Díla jsou skvěle analyzována, dokonale charakterizována a hodnotově posouzena i ve vztahu k původnímu zadání. Zvláště v kapitoly věnované stavbám pro šlechtu ukazuje diplomantka, že architekt dokázal vyvinout osobité pojetí romantických zámeckých staveb, odlišné od jeho současníků. To pak i přesně charakterizuje.

Neméně přínosná je kapitola věnovaná uměleckohistorické práci Bernharda Gruebera a jeho památkářským aktivitám. Přesvědčivě ukazuje, že architekt svým smyslem pro historickou věrnost a jedinečnost stavební památky podstatně předběhl principy přísného historismu a vykázal vyšší míru historického povědomí a smyslu pro uměleckou kvalitu díla než jeho kritici.

V poslední kapitole přesvědčivě shrnuje základní principy Grueberovy architektury i jeho představ o umění a výstižně srovnává jeho projev s tvorbou jeho učitelů v Mnichově (L von. Klenze, F.von Gärtner, J. Ohlmüller) či jeho nejvýznamnějších současníků v Čechách (J. Kranner, I. Ullmann, J. Niklas ad.).

Na závěr chci konstatovat, že práce Věry Laštovičkové je zralým badatelským výkonem, přinášejícím četné nové poznatky, napsaným velmi krásným a čtivým a zároveň přesně formulujícím jazykem. Již v předložené podobě je práce zralá ke knižní publikaci, která bude obohacením našeho oboru. Všemi těmito kvalitami práce daleko přesahuje nároky kladené na práci diplomní a proto komisi navrhuji její uznání za práci rigorosní. Z uvedeného je zřejmé, že bez námitek a s radostí diplomovou práci **navrhují k obhajobě.**

Praha, 15. září 2008

Prof. PhDr. Mojmir Horyna